

HAALT DE REGERING DE MEET?

Frieda Bex
Stafmedewerker Welzijnzorg vzw

Armoede is veel meer dan een gebrek aan inkomen. Mensen in armoede ondervinden uitsluiting op verschillende levensdomeinen en die verschillende vormen van uitsluiting versterken elkaar. Hierdoor wordt armoede een web waaruit het moeilijk ontsnappen is.

Zonder een leefbaar inkomen wordt ontsnappen uit armoede echter bijna onmogelijk. Deze essentiële vaststelling wordt wel eens vergeten.

Als we armoede bij de wortel willen aanpakken, dan is een leefbaar inkomen voor iedereen een absoluut noodzakelijke voorwaarde. Het lijkt bijna een soort fataliteit, zeker als je de armoedecijfers van de voorbije jaren ziet. De armoede in ons land blijft min of meer stabiel, maar dan wel op 15% van de bevolking. Intussen blijft onze economie ondanks de crisis groeien. De rijkdom van ons land stijgt, de rijkdom van de inwoners van ons land stijgt en toch daalt de armoede niet ...

Vandaag halen 1.700.000 Belgen de meet niet. Hun inkomen is te klein. Wie zijn zij?

Bijna altijd wordt er over armoede gesproken in percentages. Maar het gaat over concrete mensen. Percentages kunnen die concrete realiteit vertekenen. Daarom vullen we de percentages aan met absolute cijfers.

Armoederisico in Vlaanderen in 2015 in aantal personen (afrondding op 10.000)¹ versus armoederisico in Vlaanderen en België op basis van inkomen volgens verschillende karakteristieken.(EU-Silc 2015 & 2016)

Armoederisico	Aantal in Vlaanderen	% Vlaanderen	% België
Totaal	650.000	10,3	15,5
Mannen	310.000	10	14,4
Vrouwen	350.000	11	16,5
0-17 jaar	150.000	12	17,2 (0-15)
18-24 jaar	60.000	12	21,2 (0-15)
25-64 jaar	290.000		
65+	160.000	14	15,4
Alleenstaanden	130.000		
Eigenaars	320.000	7,6	7
Huurders	330.000	24	36,2
Werkenden	90.000	3	4,7
Werklozen	70.000	31	45,9
Andere niet actieven 16+ (o.a. invaliden, langdurig zieken...)	210.000		
Volwassenen 18+ geboren buiten de EU	100.000	33	44,9
Laag opleidingsniveau 18+	220.000	19	26
Gemiddeld opleidingsniveau	190.000	9	14,1
Hoog opleidingsniveau	90.000	5	6,8

Veel mensen hebben overigens een verkeerd beeld van mensen in armoede en van welke groepen er in armoede leven. Armoede wordt gelijkgesteld met dak- en thuislozen of met mensen met een leefloon. De realiteit is veel diverser en vraagt meer nuance in het armoededebat. Ze stelt ook te simpele recepten zoals werk als enig zaligmakende oplossing voor armoede ernstig in vraag.

Zeer hoge procentuele armoederisico's zoals voor werklozen verbergen een lager absoluut cijfer dan het zeer lage percentage werkende armen. Die laatste groep is met 90.000, 20.000 groter dan de groep werklo-

ze armen. Een eenvoudige rekensom waarbij we de 0 tot 17-jarigen, de +65-jarigen en de werkende armen optellen brengt ons al op 400.000 van de 650.000 Vlamingen in armoede waarvoor een job als oplossing uit armoede onzin is.

We hebben het dan nog niet gehad over de groep 'andere niet actieven' waarin mensen zitten die door ziekte of handicap soms niet of nauwelijks kunnen werken. We spreken dan nog niet over allerlei andere obstakels in de zoektocht naar werk zoals opleiding, taal, discriminatie, beschikbaarheid van jobs, mobiliteit, kinderopvang ...

Een goede, kwalitatieve job helpt zeker en vast als dam tegen armoede en soms ook als weg uit de armoede, maar alleen voor een beperkte groep van mensen in armoede. Het debat eenzijdig voeren over activering als middel tegen de armoede is nonsens. Jammer genoeg is dit discours vaak het enige bij beleidsmakers.

De kans dat je een werkende arme tegenkomt is groter dan de kans dat je een werkloze arme tegenkomt in Vlaanderen. De kans dat je een oudere arme tegenkomt, is meer dan dubbel zo groot als een werkloze arme. Zo'n feiten worden snel vergeten.

WE DOEN WAT WE KUNNEN?? EN TOCH JOBS, JOBS, JOBS...

België is een welvarend land met een goed uitgebouwde sociale zekerheid. Er bestaan verschillende mechanismen om mensen te beschermen tegen inkomensarmoede. Toch blijkt dat praktisch geen enkele uitkering in België de Europese armoedegrens overschrijdt. Het moeten leven van een uitkering is dus een ticket naar een leven in armoede.

Al onze regeringen, net als de voorgaande coalities, vinden armoedebestrijding een prioriteit. De kinderarmoede in Vlaanderen zou tegen 2020 gehalveerd worden, België wil tegen 2020 380.000 mensen uit armoede halen ...

De federale regering formuleerde in het regeerakkoord de duidelijke belofte om de uitkeringen en vervangingsinkomens op te trek-

Armoede is meer dan een gebrek aan inkomen, maar zonder een leefbaar inkomen wordt ontsnappen uit armoede bijna onmogelijk. Deze essentiële vaststelling wordt wel eens vergeten.

ken tot de Europese armoedegrens. Een absolute noodzaak en dus een zeer goed voornemen. Alleen, ook de vorige federale regering maakte die belofte. Zonder resultaat. Tot op heden blijkt de kloof tussen de uitkeringen en de armoedegrens amper of niet kleiner geworden. De inlossing van die belofte lijkt nog veraf.

Met de campagne “Eén op zeven haalt de meet niet” zette Welzijnszorg volop in op een verhoging van de uitkeringen. Volgens eigen berekeningen is er jaarlijks 700 miljoen euro nodig om de leeflonen op te trekken. Het planbureau heeft het over 1 miljard euro om alle laagste uitkeringen (leefloon, invaliditeit en inkomensgarantie voor uitkeringen) op te trekken. Wanneer ook de werkloosheidsuitkeringen en laagste lonen opgetrokken worden, is er een kostprijs van 2 miljard euro.

Marc Justaert, voorzitter van Welzijnszorg, in november 2017: “Dit zijn uiteraard hoge bedragen, maar het gaat uiteindelijk om een politieke keuze. Vergeet niet dat we wel bijna 4 miljard over hebben om het fiscale voordeel voor bedrijfswagens in stand te houden. En of de rekening zal kloppen voor de verlaging van de vennootschapsbelasting van 5 miljard is ook nog niet zeker.”

Iedereen een leefbaar inkomen garanderen is betaalbaar. De vraag is niet of deze regering de uitkeringen kan verhogen tot de Europese armoededrempel, de vraag is of deze regering het zal doen.

Marc Justaert: “Dit moet beter kunnen. Al jaren zijn beleidsmakers het er over eens dat het toekennen van uitkeringen onder de armoedegrens niet menswaardig is. Vele regeringsbeloftes en kleine ingrepen ten spijt hebben we nog niet veel vooruitgang geboekt. Ook de mantra ‘jobs jobs jobs’ en het eenzijdig inzetten op activeringsbeleid is maar zinvol voor een beperkte groep.”

IEDEREEN OVER DE MEET?

Omdat een beeld meer zegt dan 1000 woorden, kozen we in het fietsgekke Vlaanderen voor een campagne opgehangen aan een wielermetafoor. De voorbije maanden hebben duizenden vrijwilligers overal in Vlaanderen en Brussel mensen geïnformeerd, bewust gemaakt en acties georganiseerd. Tientallen middenveldorganisaties steunen onze eis.

We lanceerden onze campagne in het Sven Nys Cycling Center in Tremelo. Daar haalde één fietser van een klein peloton van zeven de meet niet.

Op 7 februari sloten we de campagne af.

Vóór het slotevent bezorgden we de leden van de federale regering elk een fietsonderdeel dat hun verantwoordelijkheid in het armoedebeleid symboliseerde: het stuur voor premier Michel, de fietsbel voor staatsecretaris voor maatschappelijke integratie Demir, een zadel om op terug te zakken voor minister van pensioenen Bacquellaine, ... pas als alle onderdelen aan de beurt waren, kunnen we immers spreken van een integraal armoedebeleid.

We dreven de druk nog wat op door filmpjes van elke overhandiging te posten.

Alle kabinetten waren er dus, in de kou op het Beursplein op 7 februari. Geen ministers. Veelzeggend.

Het kabinet-Demir liet verstaan dat er geen geld is om de uitkeringen op te trekken. De woordvoerder wijst erop dat ze van andere kabinetten afhankelijk is om meer middelen te krijgen. "Maar wij blijven ijveren om de bijdragen omhoog te krijgen." En ook: "We mikken zeker op banen. We mogen niet vergeten dat er onder deze regering al 200.000 banen bijgekomen zijn."

Welzijnszorg toont zich erg kritisch over de inspanningen van deze regering. "Veel regeringsbeloftes ten spijt hebben we nog niet veel vooruitgang geboekt. Een nieuw dieptepunt werd bereikt wanneer staatssecretaris Demir, met nog 2,5 jaar te gaan, de handdoek al in de ring wil gooien."

Met de campagne "Eén op zeven haalt de meet niet" zette Welzijnszorg volop in op een verhoging van de uitkeringen. Volgens eigen berekeningen is er jaarlijks 700 miljoen euro nodig om de leeflonen op te trekken. Het planbureau heeft het over 1 miljard euro om alle laagste uitkeringen (leefloon, invaliditeit en inkomensgarantie voor uitkeringen) op te trekken. Wanneer ook de werkloosheidsuitkeringen en laagste lonen opgetrokken worden, is er een kostprijs van 2 miljard euro.